

Voorjaarsnota 2023

1 Aanbiedingsbrief

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2023. Met de Voorjaarsnota 2023 actualiseren we de begroting voor het boekjaar 2023, het meerjarenperspectief voor de effecten van de jaarrekening en voor actuele ontwikkelingen. En daar zijn er genoeg van.

Tijdens de behandeling van de Programmabegroting 2023 heeft het college met u gesproken over de koers van onze gemeente. We groeien en dat is overal merkbaar in onze stad en dorpen. Door het college is een ambitieus pakket aan concrete voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd en u heeft daarmee ingestemd. Met de vastgestelde beleidsmatige en financiële kaders zetten we in op het waar maken van onze ambities en keuzes. Een koers gericht op een gemeente van de toekomst, waarbij we samenwerken aan een complete, leefbare, gezonde, duurzame en toekomstbestendige gemeente.

We groeien door met ambitie

Purmerend groeit. Dat is op veel plekken merkbaar: Met iedere nieuwe bewoner die we in onze gemeente verwelkomen, en in het tempo waarmee we gebieden en woningen ontwikkelen. Maar ook in de vraag naar zorg van kwaliteit en de realisatie nieuwe schoolgebouwen om voldoende ruimte voor leerlingen te hebben. We werken hard aan de gemeente van de toekomst, waarin we een aantrekkelijke gemeente zijn om te wonen en te werken en met voorzieningen van kwaliteit. Bij de Programmabegroting 2023 heeft het college daarom een pakket aan maatregelen voorgesteld. Maatregelen gericht op de kwaliteit van de openbare ruimte, de versterking van de economie en het blijven ontwikkelen van onze ruimte, maar ook maatregelen gericht op het functioneren van de wijken en het verbeteren van de jeugdzorg.

De plannen en maatregelen voor het Purmerend van de toekomst uit de begroting zijn ambitieus. En sinds het vaststellen van de begroting zijn daar twee grote ontwikkelingen bij gekomen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Met het Mobiliteitsplan 2023 bereiden we ons voor op hoe we ons in de toekomst verplaatsen en wat we doen om de bereikbaarheid en leefbaarheid te verbeteren. Met de visie en het uitvoeringsprogramma voor de Binnenstad zetten we in op een binnenstad waar kan worden beleefd, er ontspanning is en we zoeken naar verbinding met anderen. We merken de energie vanuit onze samenleving: maar liefst 7.250 inwoners, bezoekers, ondernemers, jongeren, vastgoedeigenaren en andere partijen hebben meegedacht over de visie over ons 'stadje'. Daar mogen we trots op zijn.

Ruimte voor groei

We merken de groei ook op andere plekken. Meer inwoners betekent ook meer meldingen en vragen bij het klantcontactcentrum, meer bezwaar- en beroepszaken, meer gebied om te beheren en meer vragen vanuit de wijken. Om voor te sorteren op toekomstige gebiedsontwikkelingen breidt onze vastgoedportefeuille uit. De groei van onze gemeente gaat hand in hand met meer taken die vanuit het Rijk naar gemeenten gaan. Zo hebben we als gemeente onze

verantwoordelijkheid genomen en vangen we ontheemden op die gevlucht zijn voor oorlog, geweld of vervolging. Om het niveau van onze dienstverlening te behouden, verwelkomen we ieder jaar meer collega's. Het zijn de gevolgen van een gemeente waar het goed mee gaat. We kunnen de groei van de gemeente voor een groot deel dekken met de daarvoor gereserveerde stelpost in de begroting.

Investeringsagenda

Bij deze Voorjaarsnota ontvangt u zoals afgesproken de Investeringsagenda. De investeringsagenda bevat het beeld van totale investeringsopgave die nodig is om Purmerend kwalitatief goed te laten groeien. In deze Voorjaarsnota zitten ook concrete voorstellen voor de Investeringsagenda 2024. Na uw instemming worden deze verwerkt in de begroting 2024. Het gaat op dit moment vooral om scholen, sportvoorzieningen, mobiliteitsmaatregelen, vergroening van de Binnenstad en de kwaliteitsslag van de parken. Belangrijke investeringen die merkbaar zullen zijn in onze omgeving. Met de Investeringsagenda hebben we ook een goed instrument om aan subsidieverstrekkers te laten zien dat Purmerend de cofinanciering van grote projecten op orde heeft. En dat heeft in 2022 geloond met een groot bedrag aan toegezegde subsidies.

Ontwikkelingen van invloed

Het financiële vertrekpunt voor de Voorjaarsnota 2023 is de jaarrekening. Met het huidige positieve resultaat is de solvabiliteit gestegen naar het streven van 20%. Naar verwachting is dit een momentopname gelet op de vele investeringen in de komende jaren, maar zeker een mijlpaal als we een aantal jaren terug kijken. De lijn van 'Purmerend financieel op koers' (2020) heeft geloond.

Zo goed als het de afgelopen jaren met de verbetering van het vermogen van de gemeente is gegaan, zo onvoorspelbaar is de begroting geworden. De onzekerheid over de Rijksfinanciën voor het jaar 2026 en verder blijft bestaan. We hopen daar richting de begroting 2024-2027 meer duidelijk over te hebben, maar veel hoop op extra middelen is er niet. Tel bij de onzekerheid over de inkomsten vanuit het Rijk de effecten van de hoge prijsstijgingen op en dan is duidelijk dat het sluiten van de begroting niet eenvoudig is. Die prijsstijgingen gelden in de volle breedte van Purmerend, voor inwoners, voor maatschappelijke instellingen, voor zorgverleners, voor aannemers en ontwikkelaars en worden dan ook overal gevoeld. Ook zien we dat de instellingen die in de afgelopen jaren de ruggengraat van de crisisaanpak waren, zoals de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland en de GGD vragen om versterking van hun organisaties.

Op weg naar de begroting 2024

Het gaat goed met Purmerend, maar met groei komen ook uitdagingen. De prijsstijgingen en knelpunten, waaronder de krappe arbeidsmarkt, zijn merkbaar in de uitvoering van onze ambities. In deze Voorjaarsnota kan een groot deel van de loon- en prijsstijgingen worden bekostigd uit de stelpost loon- en prijsontwikkeling (LPO), maar niet alles. De financiële ruimte was zo krap dat ook een dekkingsplan nodig was. Dat komt ook doordat het volume van de algemene uitkering bevroren is en we de groei van woningen in de begroting met 20% naar beneden hebben bijgesteld. Dat laatste niet omdat de ambitie is verminderd, maar omdat de marktomstandigheden zodanig veranderd zijn dat het moeilijker is geworden om de oude aantallen te halen.

Gevolg is dat er een sluitende Voorjaarsnota is, maar dat er op dit moment geen geld is voor enkele prioriteiten die we zo belangrijk vinden dat we die niet kunnen laten liggen. Dat gaat ten eerste om

het verder investeren in wijkmanagement en wijkwerk: echt naast onze inwoners staan. Daarnaast heeft het transformeren van de lokale jeugdzorg de explosieve groei van de jeugduitgaven gestopt, maar zijn de ingerekende besparingen vanaf 2025 nog niet in beeld. De begroting moet op dit punt bijgesteld worden. In de Programmabegroting 2023 is een deel van IBOR geregeld, maar een deel was nog niet gereed: geluidschermen, kade/keermuren, steigers, tunnels. Ook daarvoor zijn middelen nodig. Voor slagkracht in de uitvoering van onze grote stedelijke opgaven en het programma Binnenstad ontbreekt het aan structurele middelen. En in een samenleving die snel digitaliseert, is versterking van de informatie- en ICT beveiliging een belangrijke opgave geworden.

Voor u ligt een Voorjaarsnota die op veel onderdelen de begroting aanpast aan de nieuwe loon- en prijsniveaus zodat we kunnen doorgaan met het samen bouwen aan stad en dorpen. Richting de begroting is het nodig de genoemde prioriteiten verder uit te werken zodat de precieze budgetvraag duidelijk wordt en of er mogelijk met keuzes of incidenteel geld oplossingen zijn. Daarnaast hopen we dat de Meicirculaire nog ruimte biedt. Met vertrouwen in de koers richting het Purmerend van de toekomst gaan wij graag in gesprek met de raad over deze Voorjaarsnota.

2 Het financieel perspectief

In de notitie Purmerend Financieel op Koers (27 oktober 2020; 1529189) staan de uitgangspunten van het structureel financieel beleid van de gemeente. Naar aanleiding van deze notitie heeft de raad besloten in te stemmen met het verbeteren van de solvabiliteit van Purmerend met als streven een solvabiliteit van 20%. De achtergrond daarvan was helder. In 2014 was de solvabiliteit van Purmerend 4,8%; de gemeente had € 16 miljoen reserves en € 308 miljoen schuld. Dit veroorzaakte een torenhoge rentelast. Een zwakke financiële positie veroorzaakt door een verleden als artikel 12 gemeente, de vele verliesgevende jaren van het stadsverwarmingsbedrijf en de crisisjaren van een aantal jaren geleden. Sinds een aantal jaren gaat het beter met de solvabiliteit van de gemeente. In de jaarrekening 2022 wordt de 20% solvabiliteit bereikt. De reserves zullen ruim boven de € 80 miljoen uitkomen en de schuld is gedaald naar circa € 265 miljoen. Een enorme verbetering. Het is zaak hierop te blijven sturen omdat de gemeente nog voor grote investeringsopgaven staat de komende jaren.

Zo verbeterd als de balanspositie is, zo onzeker is het met de structurele financiën. In de begroting 2023 heeft de gemeenteraad besloten om de algemene uitkering voor het jaar 2027 gelijk te stellen aan het jaar 2025. Omdat we in deze Voorjaarsnota ook vooruitblikken naar de begroting 2024 hebben we dit ook voor het jaar 2027 gedaan. Het blijft een vreemde zaak dat de gemeenten zo in onzekerheid moeten blijven over hun structurele financiën. Dat is te meer vervelend omdat we te maken hebben met de gevolgen van prijsstijgingen op vele fronten. In deze Voorjaarsnota wordt de meerjarenbegroting behoorlijk gewijzigd. Meegenomen zijn:

- Jaarrekeningeffecten
- Autonome ontwikkelingen
- Indexatie van budgetten
- Voorstel voor de invulling van de stelpost groei van de stad (formatie)
- Voorstel voor de invulling van de stelpost Investeringsagenda (investerings t.b.v. groei)

We hebben in deze Voorjaarsnota de budgetten niet volledig kunnen compenseren voor prijsstijgingen. Met name de budgetten in de openbare ruimte niet. Daarvoor hadden we onvoldoende financiële ruimte op de stelpost loon- en prijsontwikkeling. Het was ook nodig om een dekkingsplan te maken om tot een sluitend financieel beeld te komen. Het risicoprofiel van de begroting stijgt daardoor enigszins. In het licht van de verbeterde solvabiliteit en de incidentele resultaten van de afgelopen jaren durven we dit aan.

U wordt voorgesteld om de autonome ontwikkelingen, jaarrekeningeffecten, indexaties, het dekkingsplan, de invulling van de stelposten Groei van de stad en Investeringsagenda en de uitgangspunten van de begroting 2024 (zie bijlage I) te verwerken in de lopende begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2027.